Poštnina plačana v gotovini | Maribor, pondeljek 29. februarja 1932 | Štev. 46 | Leto VI. (XIII.)

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA"

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13 , Telefon 2440 in 2455 Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri , Velja mesečno prejeman v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din , Oglasi po ceniku , Oglase sprejema tudi oglasni oddelek „Jutra" v Ljubljani , Poštni čekovni račun št. 11.409

Usodno gospodarsko propadanje Madžarske

Temni oblaki bližajočega se viharja

Svetovna gospodarska kriza postaja vedno usodnejša tudi v malih in srednjih državah južne, srednje ter vzhodne Evrope, najtežje pa duši brez dvoma Madžarsko. Slabšanje položaja je posebno po novem letu strahovito naglo, **in vsak dan postajajo bolj vidni prvi znaki skoraj neizbežne katastrofe.** Finančno poročilo budimpeštanske vlade za zadnji mesec lanskega leta dokazuje, **da so bile vse zasilne odredbe brez uspeha in da so nekatere dosegle celo prav nasprotno od onega, kar so hotele. Vsa madžarska javnost se bolj in bolj zaveda, da se po dosedanjih metodah ne dá doseči rešitev.** Posamezniki se zavzemajo za inflacijo, toda vsi trezno misleči elementi se je branijo in povdarjajo z vso energijo, da se mora absolutno in za vsako ceno preprečiti.

Med sredstvi, katerih se je vlada poslužila, da bi preprečila popoln polom svoje gospodarske politike, **je bilo na prvem mestu varčevanje, toda sredstva za vzdrževanje vojske in oboroževanje se niso zmanjšala. Štedilo se je le tam, kjer je štednja več škodovala nego koristila.** Nadalje je uvedla najbrezobzirnejše izterjevanje davkov, samo da bi obdržala državni proračun v ravnotežju. Enako radikalne korake je storila tudi glede izboljšanja trgovinske bilance. Omejila je na minimum uvoz, poostrila devizno politiko, zbrala vse tuje valute v državni banki itd. Vse to pa ni čisto nič pomagalo. Položaj se ni izboljšal, temveč še bolj poslabšal. **Zaradi zvišanja železniških tarif in poštnih pristojbin je promet silovito padel. Nasilno izterjevanje davkov ne donaša koristi, dviga pa obup in odpor prebivalstva, ki sega že po najskrajnejših sredstvih,** kar najjasneje dokazujejo znani dogodki v Pacsi v zalskem komitatu, kjer je morala orožniška četa streljati na uporne kmete.

Izvestje finančnega ministrstva za mesec december, ki niti ni bil najslabši, **izkazuje v državni upravni stroki 5.1 milijonov, v državnih podjetjih pa 5.8 milijonov, skupno torej 10.9 milijonov pengov deficita.** Istočasno pa je usodno padel tudi izvoz, kateremu preti skoraj popoln zastoj. S tem bo zaprt še edini vir deviz. Po zadnjem izkazu Madžarske narodne banke **znaša njena zaloga valut in deviz samo 15.4 milijone pengov, in to kljub temu, da so ji pod grožnjo petletne zaporne kazni morali izročiti vsi državljani vse svoje zasebne valute!** Vse to, in posebno še zastoj izvoza in uvoza, je povzročilo, da tovarne ne morejo več naročati potrebnih sirovin iz tujine in so zato prisiljene obratovanje omejiti ali docela ustaviti. Posledica je vedno večja brezposelnost. **V Budimpešti se klatijo po ulicah desettisoči brezposelnih in tisoči prenočujejo kljub silnemu mrazu po parkih, vežah itd. Policija je napram tem obupanim revežem brez vsake moči.** Nič boljše ni na deželi, kjer mali posestniki in poljski delavci dobesedno stradajo **in od lakote tudi že umirajo.** Mestne blagajne so tudi prazne in uradniške plače se plačujejo silno neredno, če pa se položaj ne bo izboljšal, se sploh ne bodo več izplačevale.

Iz vsega tega se vidi, da se zbirajo nad Madžarsko težki in temni oblaki. Vse prebivalstvo jih vidi in čuti, toda vihar pričakuje s popolno apatijo in onemoglostjo. **Parlamentarna opozicija zahteva sestavo koncentracijske vlade, združitev vseh narodnih moči, razpust sedanje skupščine in nove volitve na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice. Svoje zahteve utemeljuje s tem, da bi samo tak parlament in vlada, ki bi jo sestavil, mogla preprečiti bližajočo se katastrofo. Vlada pa noče o vsem tem ničesar slišati. Odločena je braniti se če bo treba, tudi z oboroženo močjo.** S kakšnim uspehom — bo pokazala bodočnost. Napad obupa je bil še vselej močnejši kakor nesmiselna obramba trmoglavosti.

Plemenita gesta našega vladarja

PRI KONCU PRORAČUNSKE DEBATE V NARODNI SKUPŠČINI. GOVORILO BO 60 POSLANCEV.

BEOGRAD, 29. februarja. Danes dopoldne se je sestala narodna skupščina k seji o državnem proračunu za l. 1932-33. Vodil jo je, zaradi obolelosti predsednika, prvi podpredsednik dr. Hasanbegović. Poročevalec finančnega odseka dr. Gavrilović je prečital poročilo odbora in obrazložil težavni položaj, ki ga je ustvarila splošna gospodarska kriza. To je bil vzrok, da se je moralo izvesti povsod, kjer le mogoče, največje varčevanje. Sledilo je pojasnilo o posameznih postavkah.

Med referatom se je dvignil ministrski predsednik Živković in sporočil, da je pravkar prejel pismo, ki je v tesni zvezi s proračunom. Upoštevajoč težavni položaj in želeč olajšati državna bremena, je Nj. Vel. kralj Aleksander sam črtal 4 milijone iz postavke svoje civilne liste za l. 1932-33. Predsednik Živković je prečital kraljevo pismo, podpisano po dvornem ministru Jeftiću, nakar je priredila vsa skupščina vladarju navdušene ovacije. Vest o kraljevem dejanju se je naglo razširila tudi po mestu in napravila povsod velik utis.

Sledila je generalna proračunska debata. Finančni minister dr. Gjorgjević je podal obširen ekspoze o budžetu. **K debati se je prijavilo okoli 60 poslancev. Proračunske seje bodo dopoldne, popoldne in tudi zvečer.**

FRANCOSKI MORNARIŠKI PRORAČUN.

PARIZ, 29. februarja. Poslanski zbornici predloženi proračunski osnutek za vojno mornarico znaša 2 milijardi 237 milijonov frankov, 90 milijonov več kakor lani. Iz tega proračuna se bo gradila tudi velika bojna ladja, dočim za gradnjo ostalih novih enot v iznosu 100.000 ton, ki so bile določene v znanem programu, še ni potrebnega kredita.

ZAJETI ITALIJANSKI RIBIČI.

DUBROVNIK, 29. februarja. Pomorski finančni organi so zasledili tri italijanske motorne ribiške ladje, ki so lovile ribe po naših vodah okoli Mljeta. Organom se je posrečilo dve ladji ujeti, dočim je tretja pobegnila. Obe ladji, ki sta iz Barija, sta bili zaplenjeni, odvzete so bile nalovljene ribe, proti ribičem je pa uvedeno kazensko postopanje.

Srdita bitka za predmestje Čapej

Premirja ne bo — Izpraznitev Kijangvana po Kitajcih
Boji za Tučang in Čapej — Mrliči po ulicah

ŽENEVA, 29. februarja. **Vesti, da je bil med Japonci in Kitajci dosežen sporazum radi premirja, se ne potrjujejo. Kitajci so odbili japonski predlog, zato se Japonci pripravljajo na novo ofenzivo. V ta namen so izkrcali včeraj 15.000 mož novih čet. Pri ofenzivi bodo uporabili vsa svoja letala in najtežje topove, s katerimi bodo bombardirali zaledje in preprečili dohod kitajskih rezerv. Razen tega bo japonsko bojno brodovje zasedlo reko Jangcekijang.**

ŠANGHAJ, 29. februarja. **Po zavzetju Kijangvana so Japonci zopet prenesli svoj glavni stan v to naselbino. Obenem so pričeli nov napad na Čapej. Pri bombardiranju sodelujejo tudi bojne ladje. Iz Kijangvana bombardirajo istočasno Tučang, katerega Kitajci obupno branijo. Danes se bije za ta kraj glavna bitka. Če se Japoncem posreči napredovanje, se tudi trdnjava Vassung ne bo mogla več dolgo upirati, kér bo sicer obkoljena.**

ŠANGHAJ, 29. februarja. **Japonci so z vsemi svojimi obnovljenimi močmi pričeli danes ob 9.30 energičen napad na Čapej. Na dani znak je prešlo v napad več bataljonov pehote, zaščitenih s tanki in strojnicami. Napad je poprej pripravila artilerija in zračna ekskadra s celonočnim bombardiranjem. Kitajci so odgovorili na napad s silovitim streljanjem. Istočasno so planili z nenavadno hrabrostjo iz svojih položajev in obmetavali Japonce z ročnimi granatami. Kitajska obramba je tako energična, da imajo Japonci prav malo upanja na uspeh. Boji ob času poročila še vedno trajajo.**

Včerajšnji dan je bil po umiku Kitajcev iz Kijangvana precej miren. V Kijangvanu, ki je štel 150.000 prebivalcev in je sedaj popolnoma uničen, leži okoli 1600 ubitih civilistov, še dosti večje pa je število mrtvih kitajskih in japonskih vojakov. Kitajci so se morali umakniti iz Kijangvana samo zaradi smradu, ki so ga povzročila gnijoča trupla ubitih, katerih zaradi japonskega obstreljevanja niso mogli pokopati.

Vse naše šole ostanejo neokrnjene

PRORAČUN PREDVIDEVA KREDITE ZA VSE FAKULTETE LJUBLJANSKE UNIVERZE.

BEOGRAD, 29. februarja. Finančni odbor narodne skupščine je dovršil in tudi že natisnil in razdelil svoje poročilo o proračunu, ki obsega obvestilo o sklepih odbora, redukcijah proračuna po ministrskih resorih in spremembe ter dopolnitve v finančnem zakonu.

Po tem poročilu se v resoru **prosvetnega ministrstva črta na področju Dravske banovine pri osebnih izdatkih samo 28.200 Din.** Glede draginjskih doklad se črta 6030 Din. **Dotacije za kritje stroškov narodnih gledališč so se zmanjšale za skupni znesek 557.794 Din, dotacije za razne institute pa za 377.000 Din. V postavki univerz so se izvršile največje redukcije pri beograjski univerzi, pri kateri se je sploh ves proračun izpremenil.**

Pri ljubljanski univerzi so določeni sledeči zneski: Proračun za pravno fakulteto za 6 seminarjev 30.000 Din, za pravne publikacije 2000 Din, filozofska fakulteta z geoinstitutom 20.000 Din zoološki institut 20.000 Din, botanični institut 20.000, geološki institut 20.000 Din, za botaniški vrt 40.000 Din. **Seminarji filozofske fakultete dobijo skupno 72.000 Din. Zavod za meteorologijo in geodinamiko 30.000 Din, — Medicinska fakulteta dobi sledeče zneske: Anatomski institut 10.000 Din, fiziološki 10.000, biološki in histološki vsak po 5000, in fizoklinični institut 4000 Din.** — Tehnična fakulteta: Matematični institut 15.000, fizični 60.000, mineraloški 45.000 Din, kemični 130.000 Din, institut za rudarska merjenja 70.000 Din, institut za tehniko 27.000 Din, institut za strojeslovje 60.000 Din, institut za gradbeno inženjerstvo 36.000 Din, oddelek za arhitekturo 6000 Din, institut za rudarstvo 120.000 Din, in pravna stolica 9000 Din. — **Bogoslovna fakulteta dobi za svoje seminarje 4000 Din. Osebni stroški za ljubljansko univerzo so ostali torej nedotaknjeni, samo njeni materijalni stroški so proračunani na skupni znesek 1 milijon Din.** Poleg tega pa je bilo v postavki za ljubljanski arhiv črtanih 5000 Din. **Skupna vsota redukcij, ki so se izvršile pri vseh jugoslovanskih univerzah, in sicer pri subvencijah in materijalnih stroških, znaša 2,371.750 Din.**

Kar se tiče srednjih šol, ni izvršeno nobeno črtanje. Nov pročunski predlog predvideva celo nove izdatke, posebno za razširjenje srednjega šolstva v Vardarski banovini, ki dobiva v sedanjem predlogu 5,792.692 Din več kakor pa v prejšnjem. Istotako se tudi glede učiteljstva niso izvršile nikakršne bistvene izpremembe, razen, da je vardarska banovina tudi v tem slučaju dobila novo dotacijo v znesku 1,671.297 Din za razširitev učiteljišč na banovinskem ozemlju.

Iz tega sledi, da bo ostala naša univerza neokrnjena in da se tudi srednje šole ne bodo ukinile.

BOLGARSKI PRORAČUN.

SOFIJA, 29. februarja. Finančni minister Štefanov je izjavil časnikarjem, da bo vlada storila vse, da bo sobranje že do aprila odobrilo novi proračun, ker bi se sicer morala posluževati dvanajstin. **Zaradi štednje bodo znižane vse postavke, razen proračuna za prosveto in vojsko.**

VELIKO BELGIJSKO POSOJILO.

BRUSELJ, 29. februarja. Parlament je pooblastil vlado, da najame posojilo v iznosu 2 milijard frankov, ki se bo porabilo pretežno za investicije.

POHOJENI ROMARJI.

BOMBAY, 29. februarja. V Patni se je pripetila včeraj velika nesreča. Pri navalu vernikov v neko svetišče je bilo pohojenih večje število romarjev. Sedem najst jih je umrlo na poškodbah.

KRVAVA DRUŽINSKA TRAGEDIJA.

LONDON, 29. februarja. V Highgate se je dogodila strahovita tragedija. Neki Francoz je ustrelil svojega petletnega sina, dve hčerki, stari 10 in 11 let, in naposled še sebe. Dejanje je izvršil med tem, ko je bila žena v gledališču. Vzrok še ni znan.

NAŠIM NAROČNIKOM.

Opozarjamo cenjene naročnike, da smo današnji številki »Večernika« priložili položnice in jih vljudno prosimo, da nam naročnino takoj nakažejo. S tem si zasigurajo redno dostavo lista. Obenem prosimo tudi vse zamudnike, da ta mesec dolg sigurno poravnajo, sicer jim bomo pošiljanje lista ustavili.

Uprava »VEČERNIKA«.

Planinska odhodnica direktorja Jake Zupančiča

Odbor SPD Maribor je priredil v petek zvečer v hotelu »Orel« svojemu prvemu podpredsedniku, ravnatelju realke g. Jaki Zupančiču, prijateljsko odhodnico, ker zaradi upokojitve zapušča Maribor in se seli v Ljubljano. Nastanek in razvoj planinstva v Mariboru je v tesni zvezi z ravnateljem g. Zupančičem. Bil je pri ustanovitvi podružnice v Mariboru in ves čas do zadnjega odbornik. Otvoril je kočo na Klopnem vrhu, bil gospodar Mariborske koče, udeleževal se markiranja poti, pa tudi planinskega kuluka se ni ustrašil. Pri sejah je njegov nasvet vedno koristil. Ljubeznivost in večno prijazen smehljaj sta mu pridobila nešteto prijateljev. Njegov odhod pomeni za SPD Maribor veliko izgubo. Pri odhodnici ga je najprej pozdravil načelnik g. dr. Senjor, ki je orisal njegove zasluge za društvo, potem so se pa oglasili še številni drugi govorniki, ki so v šaljivih besedah obujali razne spomine na skupno delovanje in gorske ture. Pohorski poet ga je slavil tudi kot botanika in mu želel, »da bi mu bila pot Maribor - Ljubljana s samimi rožicami posejana«. Odhodnica se je razvila v prisrčno in veselo zabavo. Tudi na tem mestu kličejo planinci svojemu odhajajočemu podpredsedniku: Na svidenje in na mnoga leta!

Dr. Josip Tominšek šestdesetletnik.

Te dni praznuje ravnatelj tukajšnje klasične gimnazije, predsednik in odbornik neštetih društev, znameniti javni in kulturni delavec g. dr. Josip Tominšek 60-letnico svojega rojstva. V Mariboru je že od l. 1911., ko je prišel iz solnčne Gorice in postal prvi slovenski ravnatelj tega našega starega in velevažnega srednješolskega zavoda. Njegove zasluge za naš razvoj, posebno povojni, so zelo velike, zato mu čestitamo tudi mi, želeč mu še obilo let plodonosnega dela!

Boris Godunov.

Glasbena Matica stopa po precej dolgi dobi zopet enkrat s svetovnoznanim delom pred mariborsko javnost. Ne zaradi zaslužka, kajti pri teh cenah niti stroškov ne krijemo, ampak zaradi grandijoznega dela samega opozarjamo ljubitelje klasične muzike in petja, naj nikar ne zamudijo te lepe priložnosti in obiščejo Matičin koncert. Žal je lahko vsakomur, ki izostane, zlahka namreč Godunova ne bo slišal v Mariboru, zlasti ne v tej obliki in pri takih scenah. Poleg že omenjenih solistov nastopijo v pol-partijah še sledeči člani zbora: prof. Potokar, Drg. Šauperl, uč. Šusteršič, profesorica Vedralova, basist Vlah in učit. Vodenikova. Proizvajanje se bo pričelo točno ob 20. uri.

Nezgoda pri smučanju.

Pri smučanju se je v soboto popoldne hudo ponesrečila 18letna dijakinja Dora Priverškova. Pri vežbanju je padla tako nesrečno, da si je zlomila desno nogo. Prepeljali so jo v tukajšnjo bolnišnico.

Šahovski match.

Včeraj popoldne je bil odigran na šestih deskah prijateljski šahovski match med ljubljanskimi Jadranaši in Mariborskim šahovskim klubom. Mariborčani so izgubili pet partij. K tako lepi zmagi je Jadranašem pripomogla okolnost, da se matcha niso udeležili trije najboljši šahisti domačega kluba.

Bilanca trgovske pomožne blagajne.

V soboto zvečer so imeli trgovci, ki so včlanjeni pri pomožni bolniški blagajni, občni zbor. Iz poročil posameznih funkcijonarjev posnemamo, da je bilo delovanje blagajne v preteklem poslovnem letu zelo živahno. Dohodki so znašali 168.912 Din, izdatki pa 149.813 Din. Pri volitvah je bil za predsednika ponovno izvoljen g. Weixl.

Socialno in gospodarsko zlo jetike

Opomini statističnih ugotovitev

Vsi kulturni narodi polagajo na znanstvene ugotovitve statistične vede veliko važnost. Zavedajo se, da morejo le take ugotovitve nuditi zanesljivo osnovo za dejanja in nehanja v javnem in zasebnem življenju. Pri nas je ta veda šele v razvoju in za marsikaj, kar delamo ali ne delamo, ne vemo, zakaj tako delamo, ker nimamo realnih podatkov o raznih pojavih, katere hočemo ublažiti ali njihov razvoj spraviti v pravo smer.

V javnem in v zasebnem življenju mora zlasti tudi zdravstvena statistika vršiti veliko nalogo. Pri tem je posebno važna statistika o nevarnih nalezljivih ljudskih boleznih, ker je barometer za intenziteto nevarnosti, ki ogroža tudi vsakega posameznika. Med nevarnimi nalezljivimi boleznimi je jetika najbolj usodna, **ker je statistika ugotovila, da je odstotek tuberkuloznih bolnikov največji in da je tudi umrljivost za tuberkulozo največja.** Nevarnost je dosegla široke meje in krog onih, ki se gibljejo še izven te nevarnosti, je vedno manjši. V tem statističnem, realnem spoznanju, mora biti tudi že motiv za dejanje in nehanje posameznikov in celote: stalno in z vsemi sredstvi si prizadevati, da se nevarnost jetike ne veča, ampak stalno manjša.

V prizadevanjih protituberkulozne lige bi moralo biti osredotočeno vse delo posameznikov in celote, ker je le v organizirani borbi moč in jamstvo za uspehe. Žal prihaja naša javnost premalo zavedno do tega spoznanja, ki bi se moralo kazati v materijalni in moralni pomoči protituberkulozni ligi. Res so danes kritični gospodarski časi. **Toda prav to dejstvo ustvarja nevarnost za še večje razširjenje jetike in za še večjo poostritev socialne ter gospodarske krize.** Čas krize zahteva intenzivnejšo borbo proti pojavom, ki jo lahko še bolj poostre.

Liga je na posameznike in korporacije razposlala in še razpošilja prošnje za materijalno pomoč. Ugoden odziv bo ukrep za ublažitev krize in dokaz za stvarno razumevanje velike socialne in gospodarske važnosti borbe proti jetiki za celoto in za posameznika. Ta ugotovitev gotovo ni beseda zaradi besede, pač pa globoka resnica! Vsi drugi pa, ki ne morejo priskočiti materijalno na pomoč, a so po svojem položaju poklicani, da skrbe za socialno-zdravstveno blagostanje ljudstva, so pa dolžni nuditi vsaj moralno podporo z delom v ligah, ustanavljanjem novih organizacij, nasveti in s poukom.

Kulturno ljudstvo mora razumeti klice in opomine statističnih ugotovitev!

Tretji samomor v enem tednu

Obup mlade frizerke.

Glede statistike samomorov ne zaostaja Maribor prav nič za velikimi mesti. V zadnjih dneh preteklega tedna so obupale nad življenjem kar tri osebe. Motivi samomorov so skoraj vsi enaki. Težavne današnje življenske prilike silijo te nesrečneže do obupa.

Tako si je preteklo soboto okoli 6. ure zvečer pognala kroglo v glavo 28-letna frizerka Pavla Kaisershergerjeva, stanujoča pri svoji materi v Smetanovi ulici. Pavla je bila zadnje čase zelo potrta. Ko so kritičnega večera zaslišali njeni domači usodni strel in prihiteli v njeno sobo, so jo našli s prestreljeno glavo. Ker so opazili v njej še znake življenja, so takoj poklicali moštvo reševalne postaje, toda vsaka pomoč je bila zaman. O dogodku je bila takoj obveščena tudi policija. Sodni izvedenec zdravnik g. dr. Zorjan in okrožni policijski nadzornik g. Cajnko sta mogla ugotoviti le smrt.

Truplo nesrečne mladenke so včeraj zjutraj prepeljali v mrtvašnico na pobrežkem pokopališču. Pogreb bo danes popoldne ob pol 17. uri.

Danes poslovilni večer salonske kapele »Schwartz« Velika kavarna.

Nezgoda na ulici.

Včeraj popoldne je na poledenelem robniku v Jadranski ulici padla že priletna ženica Josipina Serdinškova in si zlomila desno roko v zapestju. Ponesrečenko so prepeljali v bolnišnico.

Kradljiva kuharica.

Danes dopoldne je policija aretirala 32-letno kuharico Ančko K., ki je ukradla pred dnevi nekemu trgovskemu pomočniku pri Novaku na Glavnem trgu zimsko suknjo in jo prodala v starinarni na Koroški cesti. Ančka K. je znana tatica in jo zasleduje radi raznih tatvin tudi tukajšnje okrožno sodišče.

Ukraden zimski plašč.

V Smetanovi ulici stanujoča Frančiška G. je prijavila policiji, da ji je neznan storilec odnesel iz odprte sobe pretekli petek popoldne ženski zimski plašč, vreden okoli 1000 Din. Tatvino plašča je opazila šele drugi dan, ne more pa nikogar v hiši osumiti te tatvine.

Zavarovanje postrežnic in hišnic.

Po odredbi Osrednjega urada za zavarovanje delavcev so od 1. marca dalje zavarovanju zavezane tudi poročene postrežnice in hišnice, toda le takrat, če je to njihov glavni posel in če za svoje delo zaslužijo nad Din 200.— na mesec, vendar pa samo toliko časa, dokler njihov mož radi brezposelnosti, bolezni, vojaščine itd. nima zaslužka. Urad poziva vse delodajalce, da prijavijo v zavarovanje postrežnice in hišnice, ki izpolnjujejo gornje pogoje, najkasneje do 8. marca 1932.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR

Pondeljek, 29. februarja. Zaprto.

Torek, 1. marca ob 20. uri »Dijak-prosjak«, ab. B.

Sreda, 2. marca: Zaprto.

»Trije vaški svetniki« na mariborskem odru. Kot naslednja dramska premijera se uprizori v najkrajšem času sijajna veseloigra iz kmečkega življenja »Trije vaški svetniki«. Napisala sta jo M. Real in M. Ferner, prevedel pa jo je ljubljanski komik Ivan Cesar. Vsebina je izredno zabavna. Uprizoritev pripravlja gosp. J. Kovič.

Ukinitev nekaterih voženj na podeželskih avtobusnih progah.

Mestno avtobusno podjetje v Mariboru ukine zaradi zelo slabe frekvence s 1. marcem do nadaljnega sledeče avtobusne vožnje: Na progi Maribor - Selnica v ponedeljek, četrtek, in petek, odhod iz Maribora, glavni kolodvor ob 17.45, iz Selnice ob 18.45; na progi Maribor - Sv. Martin v pondeljek in četrtek, odhod iz Maribora gl. kolodvor ob 17.15, in Sv. Martina ob 18.45; na progi Maribor - Št. Ilj - državna meja v torek in sredo, odhod iz Maribora gl. trg ob 18, iz Št. Ilja državna meja ob 19.; na progi Maribor - Limbuš v ponedeljek, četrtek in petek, odhod iz Maribora gl. kolodvor ob 15., iz Limbuša ob 15.50 in na progi Maribor-Ptuj v ponedeljek in četrtek. Ostale vožnje ostanejo neizpremenjene.

Občni zbor Slovenskega lovskega društva

Napredka in uspehov polna bilanca. — Lep potek zborovanja.

Včeraj predpoldne so se zbrali v lovski sobi pri »Orlu« naši lovci. Prišli so v lepem številu tudi od drugod, da slišijo bilanco lanskega poslovnega leta. Podružnica SLD je imela svoj X. občni zbor, katerega je otvoril in vodil predsednik g. Bogdan Pogačnik. Pozdravil je zlasti lovce z dežele posebej pa banskega svetnika g. dr. Iva Poljanca, srezkega načelnika g. dr. Ipavca, gozdarskega nadsvetnika Urbasa, nadsvetnika g. Ziernfelda, zastopnika mestne občine nadsvetnika g. Hinterlechnerja, predsednika novinarskega kluba g. Uda Kasperja, zastopnika Narodne obrambe polkovnika g. Putnikoviča, zastopnika strelske družine g. Rejo, zastopnika ribarskega društva g. Jugoviča, zastopnika podružnice SPD g. dr. Šnuderla, zastopnika avtomobilskega kluba g. Pinterja, ravnatelja g. Klobučarja in druge. Nato se je predsednik spomnil v lanskem poslovnem letu preminulih članov, med njimi g. Srečka Robiča, polkovnika gosp. Svetoslava Stojadinoviča in g. Iva Mihorka, katerim so navzoči zaklicali trikratni »slava«.

Predsednik g. Pogačnik je naglasil velevažen pomen zborovanja, na katerem se bodo lovci natančneje seznanili z novim lovskim zakonom. Povdarjal je uspehe, ki jih je dosegla podružnica v lanskem letu za člane in lovstvo. Izrekel je toplo zahvalo političnim in upravnim oblastem, kakor tudi odbornikom in vsemu članstvu za podporo in pomoč. Po odobritvi zapisnika lanskega občnega zbora je podal društveni tajnik prof. gosp. Schaup obširno poročilo, iz katerega so se odražali lepi uspehi, ki jih je društvo doseglo. Uvodoma je ugotovil, da je društvena zunanja organizacija na višku in da šteje podružnica 740 članov, kar je vsekakor častno za razmeroma majhno lovsko področje. Naloga novega odbora bo, da izvede notranjo organizacijo članstva, pritegne k tesnejšemu sodelovanju posamezne člane in jih preobliči v zares prave lovce.

V okviru odbora so se osnovali v lanskem letu razni odseki, ki so vsi dosegli svoj namen. Omenil je strelski odsek, ki mu je načeloval pred kratkim preminuli g. Mihorko, ki je organiziral tudi sobno streljanje in vodil strelske vaje v Razvanju. Propagandni odsek je priredil v Slovenjgradcu, Ribnici na Pohorju in pri Sv. Lenartu »lovske dneve« združene s strokovnimi predavanji, ki so mnogo pripomogli k zbližanju z lovci na deželi. Podružnica nudi svojemu članstvu bogato strokovno knjižnico, nameščeno v lovski sobi pri »Orlu«, kjer ima odbor tudi vse svoje seje. Podružnica se je udeležila lani tudi razstave mest v Ljubljani. Perečega vprašanja glede ukinitve prepovedi lova v 500 meterskem pasu ob državni meji, se je lotila z vso vnemo in se bodo uspehi tega koraka pokazali še v tej lovski sezoni. Vneto pa se je podružnica borila tudi z »divjimi lovci« in pričakuje po novem lovskem zakonu znatnih olajšav v tem pogledu. Divji lovci so zlasti v lanski sezoni postrelili mnogo divjačine.

Blagajniško poročilo, ki ga je podal društveni blagajnik g. Košir, izkazuje 77.311 Din dohodkov in 61.139 Din izdatkov.

Za knjižnični odsek je poročal knjižničar g. dr. Fludernik. Knjižnica bo tudi v bodoče poslovala vsak petek od 11.—12. ure. Poročilo gospodarja je podal g. Vukmanič, ki je ob zaključku svojega referata predlagal, naj bi se letošnje vsedržavne strelske tekme v Ljubljani udeležila tudi ekipa strelcev SLD iz Maribora. Načelnik propagandnega odseka g. Košir je poročal o uspehih, ki jih je dosegel odsek s prireditvijo »lovskih dni«, nakar je preglednik računov g. Gušti predlagal, da se izreče zaupnica celokupnemu odboru, kar so zborovalci soglasno in z odobravanjem sprejeli.

Sledile so nato volitve, pri katerih je bil ponovno z vzklikom in viharnim odobravanjem izvoljen za predsednika — za tri leta — g. Bogdan Pogačnik. V ožji odbor so bili izvoljeni: gg. dr. Fludernik, Boltavzar, Schaup, dr. Robič, dr. Kovačič, Ziernfeld, dr. Glančnik in Vlašič; v širši odbor pa: ban. svetnik Ivo Poljanec, ravnatelj Klobučar, župan dr. Lipold, dr. Šnuderl, gradbeni načelnik inž. Černe, dr. Fornazarič, Janeschitz, polkovnik Mergetič, major Poje, prof. Cotič, Lenard, Luckmann, Kasper, Vukmanič, Sprager, Zemljič, Babič, Danko in Robnik.

Za tem je pozdravil v imenu planincev zbrane lovce g. dr. Šnuderl, ki je obenem naglašal potrebo medsebojnih stikov obeh društev. V imenu NO in Strelskih družin je spregovoril polkovnik g. Putnikovič. Oba govornika sta bila deležna toplega odobravanja.

Sledila je debata o novem lovskem zakonu. Sprejet je bil predlog, da se bo društvo odslej nazivalo »Lovsko društvo Maribor«. Z zbora so poslali zborovalci predsedniku Lovskega društva v Ljubljani g. dr. Lovrenčiču brzojavno lovske pozdrave.

Goethejeva dela in honorarji

Samo od enega založnika je prejel 12 milijonov dinarjev

Prav ob stoletnici Goethejeve smrti je umrl te dni Edgar Wallace, ki je dosegel rekord v številu napisanih del, višini naklade in honorarja. Zanimivo je tedaj spoznati zaslužke nemškega velepesnika Goetheja, ki je živel v docela drugačnem času in v drugačnih razmerah kakor angleški pisatelj kriminalnih zgodb Edgar Wallace. Goethe je bil znan kot človek, ki je za svoja dela zahteval visoke honorarje, posebno v poznejših letih svojega delovanja, ko je bil že splošno znan in slaven. Njegov sodobnik, pesnik Schiller, je nekoč pisal založniku Cotti: »Zares, on ni prav nič liberalen napram svojim založnikom.« Višina naklade njegovih del se danes težko ugotovi in zaščita avtorskih pravic je bila v onih časih zelo slaba. Nekatera Goethejeva dela so založniki ponatiskovali brez vsake odškodnine. Že za časa njegovega življenja je bilo izdanih okoli tride set zbirk zbranih del brez avtorjevega dovoljenja.

Za svoja prva dela, »Goetza«, »Wertherja« itd., ki so mu priborila svetovno slavo, ni Goethe prejel nobenega honorarja. Za dramo »Stella« je dobil 20 tolarjev. Knjigarnar Himburg, ki je brez dovoljenja ponatisnil tri zbirke pesmi, je ponudil avtorju namesto honorarja »nekaj finega porcelana,« kar je seveda odklonil in posvetil možu zbadljiv epigram. Od Goeschena je prejem za prvo izdajo svojih del v osmih zvezkih 2000 tolarjev. Največje honorarje pa je Goethe prejel od Cotta, ki je izdal njegova zbrana dela l. 1808. Za vsak zvezek »Poezije in resnice« je moral Cotta plačati 2000 tolarjev, skupno 10.000 tolarjev; za poznejše izdaje pa 16.000 tolarjev. Za nekatera dela mu je moral založnik plačati velike honorarje še preden so bila dovršena.

V celoti je Goethe prejel od Cotte nekaj več kot 150.000 tolarjev, kar bi znašalo po današnjem stanju okoli 750.000 avstrijskih šilingov. Z ozirom na mnogo večjo kupno moč tedanjega denarja, pa moramo to vsoto vsaj podvojiti, in tako vidimo, da je Goethe zaslužil samo pri njem okoli 12 milijonov dinarjev. Dasi torej Goethe še davno ni zaslužil toliko kakor Wallace, je vendar prejemal za tedanjo dobo bajne honorarje, posebno, če upoštevamo, da so prav tedaj slavni skladatelji, kakor n. pr. Mozart in Schubert, kljub svojemu delo skoraj stradali. Mimo tega pa je prejemal Goethe tudi skoraj ministrsko plačo, in se tako ni mogel pritoževati nad usodo pesnika, »ki živi in umre brez denarja.« Toda svojega denarja ni razsipal, uporabljal ga je večinoma za nakupovanje raznih znanstvenih zbirk, ki obstojajo še danes.

Spominjajte se CMD

Uspešen lov na divje svinje pri Poljčanah

Pred nekako tremi tedni smo poročali, da so ustrelili naši lovci okoli 250 kg težkega merjasca. Te dni so se svinje spet pojavile v naših gozdovih. Ker so ogrožale njive in povzročale ljudem, ki so jih srečavali, nemalo strahu, so preteklo nedeljo naši lovci napravili ponovno pogon nanje. In ne brez uspeha. Naleteli so na črne pošasti — bilo jih je 6 hkrati — v Zalonču pod Ljubično. Tri so pogodili, da so obležale na mestu mrtve, ostale pa so zaenkrat odnesle še zdravo kožo. Izsledili so jih prav pri znani kapeli na banovinski cesti Poljčane - Rogaška Slatina pod Pečico. Največja, ki jo je ustrelil posestnik Ivan Hauptman, je tehtala 120 kg, ostali dve, ki sta ju pogodila gg. Drnovšek in Hauptman st. pa po 36 kg. Meso je užitno in je bilo naprodaj od 5—8 Din kg.

Nov tednik v Murski Soboti.

Dne 1. maja bo pričel v Murski Soboti izhajati nov tednik. Imenoval se bo »Murska Krajina«, izdajal ga bo poslanec g. Benko, odgovorno uredništvo pa bo prevzel banovinski svetovalec, g. notar Anton Koder.

Enodnevni tečaj o cepljenju vinske trte in o trsničarstvu sploh bo v ponedeljek, dne 21. marca t. l. na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Pouk bo teoretičen in praktičen ter bo trajal od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Sokolstvo

Tyrševo proslavo

priredita Sokolski društvi Maribor-matica in Tezno skupno v nedeljo, 6. marca, s svečano matinejo, ki se bo začela ob 10. uri dopoldan v veliki dvorani Narodnega doma. Pestri spored bo obsegal pevske točke društva »Jadrana«, solospeve br. ravnatelja Neraliča ter dveh društvenih zborov, vmes pa bodo telovadni nastopi. Ker bo vstop vsakomur prost, se je nadejati številne udeležbe.

Iz Studencev

Za studenške brezposelne je daroval mesar g. Ferdo Trofenik 80 kg govejega mesa, za kar zasluži najlepšo zahvalo in priznanje. Posnemajte!

Številke namesto imen.

Svoječasno so Italijani dajali svojim otrokom politična imena, vzeta iz stare rimske zgodovine ali pa iz moderne dobe, sedaj se je pa uveljavila nova manija številk. Tako je vedno več otrok, ki jim je ime Primo, Secondo, Terzo itd. (Prvi, Drugi Tretji), kakor so se pač po vrsti rodili.

Težaven položaj bolgarskih odvetnikov.

Danes posluje v Bolgariji 2750 odvetnikov, od teh 927 samo v Sofiji. Zaradi silne konkurence in sedanje krize je njihov položaj skrajno kritičen. Nekateri ne morejo niti več plačevati zavarovalnine, ki znaša samo 200 levov na mesec. Kljub temu je na juridični fakulteti v Sofiji vpisanih okoli 1700 slušateljev.

Šport

Otvoritev nogometne sezone

ISSK Maribor:SK Kastner & Öhler (Gradec) 4:1 (3:0).

Na precej slabem terenu se je včeraj popoldne odigrala na igrišču ISSK Maribora prva letošnja mednarodna nogometna tekma, in sicer med renomiranim moštvom SK Kastner & Öhler iz Gradca in domačim prvakom ISSK Mariborom.

Moštvo Maribora je igralo bolj sistematičen in preudaren nogomet kot gostje, v splošnem pa je bila igra z obeh strani raztrgana, brez vidnejših kombinacij, brez prave poteze naprej. Zlasti je bil napad Maribora šterilen, in čeprav je v prvem polčasu dal tri gole, je bil vendar Gutmeier prilično bolj zaposlen nego njegov protivni tovariš; in to kljub temu, da napad gostov ni v vseh devetdesetih minutah produciral več od treh do štirih strelov na gol. Šele po preteku dvajsetih minut drugega polčasa se je začel igrati nogomet, ki nam gre po vsej pravici epiteton »prvorazreden«. Bil je sicer enostranski, ker je igral večinoma samo Maribor, ampak tembolj prepričevalen in navdušujoč.

Maribor je nastopil s tremi rezervisti, ki so se pa v splošnem dobro obnesli. Ožja obramba je bila steber moštva in solidna ko običajno. V halfih sta bila najbolj pridna Kirbiš in Prevolnik, zlasti Kirbiš je navezal zelo koristen kontakt z napadom. Napadalna vrsta je podala srednjo igro. Janžekovič in Edi sta precej prodorna in sta poleg posrečenih potez producirala tudi manj posrečene. Konič je bil zelo požrtvovalen, toda v odločilnem trenotku situacijo ni znal izkoristiti. Sicer pa je še najbolj ugajal s svojo premišljeno igro. Dobro se je tudi držal Hreščak, dočim je bil Kokot malce prepočasen.

Gostje so pokazali razmeroma dober start, tudi so pridno pridobivali prostor, nimajo pa v napadu niti enega strelca, ki bi bil v stanju, da vsaj poskusi izkoristiti tistih nekaj šans. V celoti so napravili soliden vtis.

Goli so padli v prvem polčasu v 2. minuti po Eidiju, v 10. min. po Hreščaku in v 20. min. po Kirbišu iz prostega strela. V drugem polčasu so gostje dosegli v 24 min. častni gol in v 35. min. je postavil Kokot končni rezultat 4:1.

Sodil je namesto obolelega g. dr. Planinška g. Vesnaver v splošnem zadovoljivo.

Dopoldne se je odigrala mednarodna tekma mladin med graškim **S. K. Kastner & Öhler** in **ISSK Mariborom**, ki je končala z zmago gostov v razmerju 5:3 (3:2).

Sodil je g. Bizjak zadovoljivo.

S. K. Svoboda (Ljubljana) : S. K. Železničar 4:1 (0:0).

Mariborski Železničarji so včeraj odigrali v Ljubljani svojo prvo prvenstveno tekmo in sicer proti ljubljanski Svobodi. Na zelo slabem terenu se Mariborčani niso mogli znajti ter so bili poraženi s 4:1.

Japonci uničili prastaro kitajsko knjižnico.

Japonska letala so v Šanghaju z bombami zažgala med drugim tudi poslopje neke knjižnice, v kateri so bila dela, napisana že več stoletij pred Kristom. Poslopje je, ker ga zaradi bojev ni bilo mogoče gasiti, pogorelo do tal in zgorele so seveda tudi vse dragocene knjige, ki jih nihče ne more nadomestiti. Znanost je s tem utrpela težko izgubo.

Čudna dogodivščina

Mladi tajnik sedi v gledališču za svojim šefom, gospodom direktorjem in njegovo soprogo. Pred začetkom predstave opazi na okroglem delu života milostive nitko. In jo hoče diskretno odstraniti. Toda — oj, groza! — nitka se vleče in daljša, daljša ... Mladi kavalir se ustraši posledic, vleče nitko ... zagrinjalo se dvigne, igra prične, on pa vleče, vleče ... nitka je vedno daljša! Hiti jo navijat, navija pol ure, da mu pot curlja s čela, naposled je te vražje nitke konec. S klobčičem v žepu pobegne domov in se ves izmučen in uničen vrže v posteljo.

Drugi dan, v uradu, prideta z gospodom šefom takole v pomenek. In pravi gospod šef, ki svojemu tajniku marsikaj zaupa: »Veste, dragi doktorček, nisem baš špiritist, ampak kaj se mi je snoči v teatru primerilo! Sem kupil svoji ženki nove hlačke, oprostite, hm... srčkane hlačke, da, iz trikota... Oblekla jih je vpričo mene, hum, da... in ves čas v teatru se ni ganila od mene. Ko pa prideva domov — pa ni imela več hlač! No, doktorček, kaj pravite k temu?«

Ko pade glava ...

Pariška senzacija.

Georges Gauchet, mlad lahkomiseln in lahkoživ Parižan, je umoril in oropal nekega juvelirja na Mozartovi aveniji in je bil pred pariško poroto obsojen na smrt. O tej aferi, ki je bila za Pariz nenavadna senzacija, in o tisti noči, ko so obsojenca odvedli na morišče, piše pariški poročevalec dunajskega »Journala« C. Benedek med drugim:

...je to čudna stvar, a je stara izkušnja, da so pri smrtnih obsodbah vsi drugi, sodniki, porotniki in branitelji nervoznejši kakor obsojenec sam, Georges Gauchet ni v tem primeru videl nikake take senzacionalne drame kakor jo je videlo občinstvo. »Moja ljuba mala Simone, je pisal v svoji celici, »zelo mi je žal, da si radi mene delaš skrbi in me pomiluješ. Veruj mi: ne izplača se. Kar se mene tiče, to moram opraviti sam s seboj. Jaz sem nekaj storil, kar je nepreklicno; v kakih okolnostih in kako se je zgodilo, to se mi ne zdi važno. Storil sem in plačam za to, to je tako v redu.«

Po končani obravnavi so ga pozabili vsi, dočim se je zanj pričel »veliki prizor« šele s tistim jutrom, na katerega predvečer so poslušalci radia Pariz med dvema koncertoma zvedeli: »Halo, halo! Georges Gauchet, čegar prošnjo za pomilostitev je predsednik republike odbil, bo jutri rano ob solnčnem vzhodu na dvorišču jetnišnice »Santé« obglavljen.«

Proti četrti jutranji uri je kakih 400 avtomobilov napolnilo Boulevard des Gobelins do policijskega kordona. Gospodje v fraku, dame v dragocenih kožuhih so se drenjali v ostrem mrazu zimskega jutra, oprijemajoč se drug drugega na spolzkih strehah taksijev in iztegujoč vratove, da bi videli vsaj mrtvaško vozilo, na katerem popeljejo obsojenca h giljotini. Ljudje, ki so se vso noč zabavali pri šampanjcu, so prišli, očitno iz sočutja, da bi uživali smrtne trenutke Georgesa Gaucheta. Noben minister bi si ne mogel želeti lepšega pogreba. Bilo bi težko vse prešteti, a bilo jih je, dam in gospodov, kakih 4000. Policija je imela težko delo.

Jetnišnici nasproti je zamazan, majhen »bar«, katerega je šaljivi lastnik krstil »A la bonne santé« (k dobremu zdravju). Za tisto noč so bile tu zvišane cene, kajti nobena iglica ne bi bila mogla pasti na tla med to gnečo zastopnikov »gornjih desettisočev« Pariza. Ti izvoljenci so tudi mogli videti sodno komisijo, ko se je pripeljala v avtomobilih. Da, slišati so mogli celo, kako je policijski narednik rekel šoferju: »Ta sodrga niti za las ni boljša kakor nesrečnež, radi katerega so se tu nabrali...« V ostalem je bil taisti narednik, ki je napodil damo, ki se je vso noč skrivala v javnem stranišču, upajoč, da bo mogla za avtom komisije neopaženo smukniti na dvorišče jetnišnice.

Tja pa je smelo samo nekaj izvoljencev, a tudi samo po strogi kontroli: tucat novinarjev, nekaj juristov, in Dorville, komik, znani ljubljenec občinstva v »Bouffes Parisiennes«. Branitelj Maitre Campinchi ni sedel z drugimi v vozu. Spremljal je svojega varovanca na morišče. »Nisem prvikrat napravil te strašne poti v vozu na strani obsojenca, mi je povedal pozneje, a nikoli se mi ni še zdela tako neskončna kakor tokrat... So reči, na katere se človek ne more privaditi. Vso pot sem mu pravil komične zgodbice, samo da bi ne mislil na tisto... Ko je Maitre Campinchi stopil iz voza za Gauchetom, bi človek smatral njega za obsojenca. Debele srage so mu stale na čelu in spotaknil se je ob stopnici voza; komaj da so ga nesle noge. Obsojenec je miren stal poleg njega.

Slednjič je prišel Deibler — krvnik. Brada in brki pod lahko upognjenim nosom so snežnobeli. Moj sosed pripomni, da je Deibler pred dvema tednoma obhajal svojo šestdesetletnico. No, videti mu jih ni toliko let. Dočim imajo krvniški hlapci opravka z giljotino, se stari Deibler pogovarja s svojim zetom in predvidenim naslednikom Andrejem Perrierom. Deibler se zdi nekoliko nervozen. On je ceremonijski mojster zakonite nasilne smrti ali kakor on pravi »le chirurgien de la justice« (kirurg pravice). Sivolas Nepalek na dvoru Njenega veličanstva smrti pazi strogovestno na to, da se izvrši usmrtitev točno v trenutku solnčnega vzhoda, nobeno minuto prej. Toda tokrat se je morala ceremonija iz neznanih razlogov izvršiti četrt ure prej. Morda je stari zato tako razburjen? Ali pa ga moti množica zunaj, ki pritiska na policijski kordon. Slišimo ga, kako priganja svoje pomočnike: Allons! Allons!

Nobenega sledu o solncu. Solnce vstaja pozno ob tem zimskem času. A že se svita, in obrazi, ki jih ujame moj pogled, so pepelnato-sivi, pokriti z modrikastimi pegami. Vseh oči so čudno široko razprte. Georges Gauchet pa se drži mirno.

Kaj naj pa pišem o poslednjih trenutkih sočloveka, ki je umrl, kakor bomo umrli vsi? Poročevalec »Associated Pressa« je omedlel. Ženske niso bile pričujoče.

Ko smo se vračali čez bulvar, me je naključje porinilo ob stran komika Dorvillea. »Kaj pravite vi k temu?« ga vprašam. — »Slab teater,« je odgovoril z zmigom ramen. »Mi napravimo kaj takega na odru vse bolj živo in pristno...«

Daru te za pomožno akcijo!

Se razume.

K ameriškemu bankirju pride eleganten gospod in prosi za kratek razgovor.

»Saj vem, zakaj gre: Denarja hočete!«

»Nikakor ne! Prišel sem prosit za roko vaše hčerke!«

»No, vidite, da sem imel prav!«

Currer Bell: 57

Lowoodska sirota

»Kako da nisem nikoli čula o tem?« sem vprašala.

»Ker sem vas preveč črtela, da bi vam pomagala. Nisem mogla pozabiti, Jana, kako ste nekoč planili po meni, kako ste mi zalučali v obraz, da me bolj črtite nego vse na svetu, da vas vse zaboli, če se me le spomnite, da sem vas mučila. Nisem nikoli pozabila, kako ste briznili name strup svoje duše. Bilo mi je, kot bi me bila proklela žival, ki sem jo pretepla ali osuvala. Prinesite mi malo vode, a hitro!«

»Draga Mrs. Reed,« sem jo mirila, »ne mislite več na vse to, naj vse izgine iz vaše duše. Oprostite mi strastne besede, bila sem tedaj še otrok!«

Ni me poslušala. Ko je popila vodo, je globoko vzdihnila in nadaljevala:

»Pravim Vam, da tega nisem mogla pozabiti; in osvetila sem se Vam. Da bi Vas stric pohčeril in Vam zagotovil udobno, razkošno življenje, nisem marala dovoliti. Pisala sem mu, da je Jana Eyre umrla za legarjem v Lowoodu. — Zdaj storite, kar Vam je drago. Pišite mu in pobijte mojo trditev — odkrijte mojo prevaro. Porodili sta se, mislim, le zato, da bi mi delali nadlego. Moja zadnja ura je mučna, ker se spominjam krivice, ki bi je ne bila nikoli zagrešila, da ni bilo Vas.«

»Ko bi Vas le mogla preveriti, da niti misliti ni treba na to, in ko bi me hoteli pogledati prijazno, mi odpustiti —.«

»Zelo slab značaj imate, ki ga še danes ne morem pojmiti. Kako ste mogli devet let mirno prenašati vsa naša nasilja, v devetem pa planiti kot ogenj? Tega ne morem umeti.«

»Moj značaj ni tako slab, kakor mislite. Strastna sem, a ne maščevalna. Kolikokrat bi Vas bila rada ljubila, da ste mi to dovolili. Sedaj prav resno hrepenim po spravi z Vami. Poljubite me, ujna!«

Približala sem lice k njenim ustnicam, pa se ga ni hotela dotekniti. Dejala je, da jo dušim, ker se nagibljem čez posteljo, in je spet prosila vode. Dvignila sem jo in podprla, dokler je pila, potem pa jo spet spustila v blazine. Pokrila sem ji mrzle roke s svojimi prsti. Slabi prsti so se umikali, ko sem se jih doteknila, osteklenele oči so se ugibale mojemu pogledu.

»Ljubite me ali sovražite me, kakor hočete.« sem končno dejala, »popolnoma in odkrito Vam vse odpuščam. Prosite Boga, naj Vam tudi on odpusti. Mir z Vami!«

Uboga žena! Prekesno je bilo, da bi izpremenila duševni nastroj; večno me je črtela, dokler je živela, umirajoča me je morala še vedno sovražiti.

Vstopili sta strežnica in Lizika. Pol ure sem potrpela v nadi, da se ji bo srce omečilo, da bom deležna kakega dokaza prijateljstva; ni ga bilo. Hitro je gubila zavest. Opolnoči je umrla.

Nisem bila pri njej, da bi ji zatisnila oči, a tudi njenih hčerk ni bilo. Drugo jutro so nam prišle služkinje javit, da je vse pri kraju.

Tedaj je že ležala na odru in šli sva z Elizo, da jo vidiva. Georgiana se je spustila v glasen jok in se ni upala z nama. — Tam je ležalo otrplo telo Sare Reed, nekoč tako jako in polno življenja. Hladne veke so ji pokrivale nekdaj tako srepe oči. Čelo in krepke poteze so še vedno pričale o njeni nemilosrčni duši. — Čudno in svečano mi je bilo pri srcu, ko sem gledala truplo. Nič nežnosti, nič sožalja nisem čutila, nič nade, nič miru ni vzbujalo, le morečo bol radi lastnega gorja, ne radi moje izgube, in mračen strah brez solz spričo groze smrti v taki obliki.

Eliza je hladno motrila svojo roditeljico. Nekaj minut je molčala, potem pa rekla:

»Tako krepka je bila in lahko bi živela do skrajne starosti.« Nato so se ji ustnice krčevito stisnile, a le za hip. Ko je krč popustil, se je okrenila in šla iz sobe, jaz pa sem ji sledila. Nobena od naju ni bila potočila niti ene same solze.

II. poglavje.

Mr. Rochester mi je bil dovolil teden dni dopusta, a dober mesec je minil, preden sem ostavila Gateshead. Rada bi bila odšla takoj po pogrebu, toda Georgiana me je prosila, naj ostanem, dokler ne odpotuje v London, kamor so jo povabili Gobsonovi. Mr. Gibson je bil prišel, da ukrene vse potrebno za pokop svoje sestre in uredi rodbinske odnošaje. Georgiana je izjavila, da se boji ostati sama z Elizo, ki ji spričo njene potrtosti ni bila v uteho, pa tudi ne v zaslombo vzoči njenih bojazni ne v pomoč pri njenih pripravah. Tako sem torej prenašala njeno malodušje, obupavanje in sebično tarnanje, kakor sem pač mogla, in sem ji na moč pomagala šivati in pospravljati obleke. V resnici je lenuharila, medtem ko sem zanjo delala; a mislila sem si :»Ko bi morale trajno skupaj živeti, bi se ne zadovoljila z vlogo vprežne živine. Tudi ti, setrična, bi morala delati in ne samo tarnati. A ker traja najina zveza le kratek čas, bom vse strpljivo in mirno prenašala.«

Po Georgianinem odhodu me je Eliza prosila, naj ostanem še nekaj dni. Njeni načrti so ji jemali ves čas. Ves dan je prebila v svoji sobi, polnila kovčege, praznila predale, zažigala listine in pisma, in to brez vsake druščine; jaz pa sem gospodinjila, odpravljala posete in odgovarjala na sožalnice.

Nekega jutra mi je izjavila, da sem opravila. »Zelo sem Vam hvaležna za Vašo dragoceno pomoč in za mirno vedenje. Velika razlika je med Vašo in Georgianino druščino. Vi izvršujete svojo nalogo v življenju in nikogar ne obremenjujete.« Potem je nadaljeval: »Jutri odpotujem na celino. Nastanila se bom v pobožnem domu blizu Lislea — tam me ne bo nihče nadlegoval. Nekaj časa bom proučevala rimsko-katoliške verske resnice. Če mi bodo godile, se jih oklenem in postanem katoliška nuna.«

Nisem se čudila njenemu ukrepu in tudi odvračala je nisem od njega. »Naj ti bo v srečo!« sem ji na tihem želela.

Ko sva se poslavljali, je rekla: »Z Bogom, sestrična! Želim Vam vsega dobrega na svetu. Vidim, da ste dokaj razumna ženska.«

Odvrnila sem ji: »Tudi Vi niste brez pameti, sestrična Eliza, a kolikor je imate, bo tekom leta v kakem francoskem samostanu pokopana. Sicer pa to ni moj posel in če Vam je tako všeč, je tudi meni po volji.«

»Prav imate,« je dejala in šli sva vsaksebi.

Ker ne bo več prilike, da bi še kdaj sestri omenila naj tu pripomnim, da se je Georgiana zelo povoljno poročila z bogatim izmozganim plemičem. Eliza si je res nadela tenčico in je sedaj prednica samostanom, v katerem je bila prebila novinstvo in ki mu je darovala svoje premoženje. —

Nikoli nisem bila še izkusila, kako je ljudem pri srcu, kadar se vračajo po dolgem ali kratkem odsotstvu domov. Vedela sem le, kaj je pomenilo vrniti se po dolgem izprehodu v Gateshead, kjer me je čakal kreg in prepir, in kaj je značilo priti iz cerkve domov v Lowood, željna jela in toplote, kjer mi niso nudili ne enega ne drugega. Taki povratki niso bili ne ugodni ne zaželeni, ker me ni privlačil magnet. Vrnitev v Thornfield sem morala šele doživeti.

Potovanje se mi je zdelo zelo dolgočasno. Prvih dvanajst ur sem razmišljala o ujnini smrti. Videla sem nje izkaženo in izobličeno sinje lice in slišala nje čudežno izpremenjeni glas. Ugibaga sem o nje pogrebu, o krsti, o spremstvu, o zevajoči grobnici, o molčeči cerkvi, o svečanem obredu. Nato sem preudarjala o Elizi in Georgiani. Videla sem prvo v samostanu, drugo v razkošni plesni dvorani. Zamislila sem se v njiju značaj.

Druščina v gradiču se je razpršila. Mr. Rochester je

Prihod v veliko mesto je razpršil te sanje, noč jih je umserila drugam. V popotniški postelji sem zamenjala spomine za nade.

Vračala sem se v Thornfield. A kako dolgo ostanem tam? Mrs. Fairfax mi je bila pisala v Gateshead. Druščina v gradiču se je razpršila. Mr. Rochester je odpotoval v London, odkoder se kmalu vrne. Brzkone nakupuje za ženitev, ker je obljubil, da se pripelje v novi kočiji. Zdelo se ji je neverjetno, da jemlje Miss Ingram. A po občnem mnenju in po lastnem prepričanju slavnega dogodka ne bo treba dolgo čakati. »Kako sploh moreš dvomiti o tem,« sem jo grajala v mislih, »jaz nimam najmanjšega dvoma.«

Zame je sledilo vprašanje: »Kam potem?« V sanjah sem videla Miss Ingram, kako mi kaže pot in zaklepa za mano thornfieldska vrata. Mr. Rochester je to gledal s prekrižanimi rokami in se je obema porogljivo smehljal.

Nisem bila točno naznačila gospe Fairfax dan svojega prihoda, ker mi ni bilo do tega, da bi me čakal v Millcoteu koleselj ali kočija. Hotela sem se vrniti peš. Zato sem izročila prtljago hlapcu in se prav na tihem odpravila iz krčme. In tako sem jo lepega junijskega večera mahnila po stari cesti, ki je bila malone prazna.

Dan je bil topel; ob vsej cesti so se trudili senarji. Nebo je obetalo lepo vreme. Na nežni modrini so plavali beli oblački kakor ovčice. Zapad je žarel, kakor bi za mamornato zaveso oblakov gorel oltar.

Ko se je pot krčila pod mano, sem bila tako vesela da sem obstala in se vprašala, kaj neki ta radost pomeni. Spomnila sem svojo pamet, da ne hitim ne domov ne proti stalnemu bivališču, kjer bi me čakali vdani prijatelji. »Gospa Fairfax te pozdravi z mirnim smehljajem,« sem si dejala, »in Adelka bo tlesnila z rokami in se ti obesila okoli vratu. — A tisti, na katerega misliš, se še zmenil ne bo zate.«

A je kdo tako trmoglav kot mladost in tako slep kot neizkušenost? Obe sta mi trdili, da je že to dovolj ugodno, če morem gledati Mr. Rochestra, pa naj me opazi ali ne. In priganjali sta: »Hiti! Hiti! Bodi mu blizu, dokler še smeš! Le še nekaj tednov, in ločila se bosta za večno!« Dušila sem v srcu bol in hitela dalje. vili Cdno jpm,gžur dgrocv umlhwy bfskpz umlhw umlh

Na thornfieldskih travnikih so bili kosci baš opravili delo in so z grabljami na ramah odhajali domov. Saj bom tudi jaz kmalu doma. Le še čez to polje, potem čez cesto in nato pridem do grajskih vnanjih vrat. Kako cvete šipki! A ne utegnem nabirati rož, mudi se mi v hišo. — Prišla sem do robidovja, ki sili s svojimi zelenimi in cvetočimi vejami čez pot. Vidim ozki prelaz s kamenito stopnico in zagledam Mr. Rochestra, kako sedi na kamnu, s knjigo in svinčnikom v roki, in piše.

Dasi vem, da to ni privid, mi le drhti vsaka žilica, in za hipček se ne morem obvladati. Nisem si mislila, da bom tako trepetala, ko ga vidim, da bom onemela in odrevenela v njegovi bližini. — Ko me slabost mine, se vrnem in pojdem po drugi poti v grad. A če bi jih poznala tudi dvajset, bi mi nič ne pomagalo, ker me je že zapazil.

Imaš že zlato nalivno pero?

Pisati z nalivnim peresom je res užitek!
Ne odlašaj si ga kupiti takoj!

Bogato izbiro najboljših nalivnih peres po najnižjih cenah ima
KNJIGARNA IN PAPIRNICA
TISKOVNE ZADRUGE
MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13
639

Iščemo za avtomatski bufet ne nad 30 let starega, slovenščine in nemščine vešča SLUGO
Nastop takoj! — Osebne prijave v sredo in četrtek od 11. do 12. ure v pisarni Grajskega kina 712

Štampilje T. SOKLIČ Maribor Aleksandrova 43
zastopniki se sprejmejo

Gambrinusova dvorana, najboljša domača hrana, kosilo in večerja Din 12.50. 686

Dva lokala oddam takoj. Manjši na zelo prometnem kraju. Večji pa je jako pripraven za obrtnika ali skladišče, ker ima velike suhe kleti. Naslov v upravi Večernika. 639

Opremljeno zračno in prostorno sobo za eno ali dve osebi takoj oddam. Naslov v upravi Večernika. 704

Opremljeno sobo, solnčno, s prostim vhodom in elektr. lučjo oddam. Magdalenska u. 50. 714

Oddam v najem s 1. marcem lokal s stanovanjem, sobo in kuhinjo. Pobrežka cesta 13. 663

Sotra najpreglednejša kartoteka Soklič, Maribor Tel. 2510 (0)

Inseriraite!

Tehtnica Van Berkelov patent, malo rabljena na prodaj. Vprašati Aleksandrova cesta 53. 715

Gospoda sprejmem kot sostanovalca. Židovska ul. 12 I. 713

Oddam takoj opremljeno sobo z električno razsvetljavo in s prostim vhodom. Koroščeva ulica h. št. 5, II. n., vrata 9. 717

Lepo opremljeno sobo v I. nadstropju nove vile oddam takoj za mesečnih Din 350. Stritarjeva 29 I.

Igralcem državne razredne loterije v upravi »Jutra« in »Večernika« sporočamo, da so srečke za V. razred prispele in jih lahko zamenjajo. Žrebanje bo od 3. marca dalje do 25. marca 1932. Prosimo točne obnovitve — sicer prodamo srečke naprej. Neigralcem so na razpolago nove srečke za milijonsko kolo!

Poceni južinica!

1 par toplih hrenovk . . . . Din 2.—
1 debrecinka . . . . . „ —.75
1 kozarec vina . . . . . „ 1.—
1 skodelica čaja (z rumom ali slivovko) . . . . . „ 3.—
678

pri tvrdki L. U ler delikatesna trgovina, Glavni trg

Izdaja Konzorcij »Jutra« v Ljubljani; predstavnik izdajatelja in urednik: JOSIP FR. KNAFLIČ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru